

عنوان و نام پدیدآوران: پرسش‌های چهارگزینه‌ای فارسی ۱ - پایه دهم
غلامی، ابوالفضل - محی‌الدین، افشین - دهقانی، جلال‌الدین - بهابادی، سعید
مشخصات نشر: تهران: خیلی سبز، ۱۳۹۵
مشخصات ظاهری: ۳۱۲ ص.؛ مصور، جدول. ۲۹ × ۲۲ س.م.
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۴۱۲-۱۴۱-۵
وضعیت فهرست‌نویسی: فیپا
موضوع: ۱. دانشگاه‌ها و مدارس عالی -- ایران -- آزمون‌ها.
۲. ادبیات فارسی -- آزمون‌ها و تمرین‌ها (متوسطه).
۳. موضوع ادبیات فارسی: پرسش‌ها و پاسخ‌ها (متوسطه).
۴. موضوع ادبیات فارسی: آزمون‌ها و تمرین‌ها (متوسطه)
۵. کتبشناسی ملی: ۴۳۵۱۲۰۲
نام کتاب: پرسش‌های چهارگزینه‌ای فارسی ۱ - پایه دهم
ناشر: خیلی سبز
مؤلفان: ابوالفضل غلامی - افشین محی‌الدین -
جلال‌الدین دهقانی - سعید بهابادی
نظارت محتوایی: دکتر کورش بقائی راوری
سرپرستار: سحر پذیره
ویراستاران علمی: سعیده ثابتی رضویان - مهدی کرانی
تصویرساز جلد: مهدی آقاچانی
گرافیکست جلد: حسین پاشازاده
صفحه‌آرایی: فریبا دولت‌آبادی
گرافیکست: بهاره امین‌ترابی
گرافیکست همکار: سپیده مظلومی
لیتوگرافی: رسام گرافیک
چاپخانه: طایفه
نوبت چاپ: اول - ۹۵
تیراژ: ۲۵۰۰ جلد
قیمت: ۲۲۰۰۰ تومان
تلفن مرکز بخش: ۶۳۵۶۳ (۰۲۱)
پست‌بوق پستی: ۸۱۷۷ - ۱۴۱۵۵
SMS: ۳۰۰۶۸۶۰۰

کلیه‌ی حقوق این اثر برای ناشر محفوظ است و هیچ شخص حقیقی یا حقوقی حق چاپ و برداشت تمام یا قسمتی از اثر را به صورت چاپ، فتوکپی، جزوه و حتی دست‌نویس ندارد و متخلفین به موجب بند ۵ از ماده‌ی ۲ قانون حمایت از ناشرین تحت پیگرد قانونی قرار می‌گیرند.

راستی تا یادم نرفته

اگر در مورد این کتاب سؤال، پیشنهاد و یا انتقادی دارید خوشحال می‌شویم آن‌ها را به ما هم بگویید.

www.kheilisabz.com

kheilisabzpub

kheilisabz

خیلی داریم دور می‌شویم.

منظورم از زبان و شعر فارسی است!

راستش من خودم خیلی فکر نمی‌کنم که جلوی زبان‌های دخیل را باید گرفت. همین الان کلی از کلمات ما، عربی هستند. حالا هی باید فقط به

پیتزا بگوییم کش‌لقمه و به هلی کوپتر بگوییم چرخ‌بال؟!

فرهنگستان با فرهنگ زبان فارسی آمده است و از پایه دهم، در درس زیست‌شناسی که اساساً در غرب علمش تولید می‌شود، به جای همه

اصطلاحات زیست‌شناسانه! معادل فارسی گذاشته. خب خیلی خوبه!

ولی همین دانش‌آموزان باید بروند دانشگاه و مراجع درسی و امتحانی‌شان همه‌اش انگلیسی است!

ما به جای این‌که علم تولید کنیم، آمده‌ایم معادل فارسی برای علمی که در غرب تولید می‌شود پیدا می‌کنیم! کمی خنده‌دار است و البته

غمگین‌کننده!

اصلاً چی می‌خواستم بگم چی شد!

می‌خواستم بگم در سده‌های قبل، علت ماندگاری زبان فارسی تولید محتوای فارسی بود. محتوایی که هنوز که هنوز، خیلی‌ها برای درک آن باید

بیایند و کتاب آدم‌هایی مثل حافظ، مولانا و فردوسی و ابن‌سینا و ابوریحان بیرونی و سعدی را به زبان خودشان برگردانند.

انگار راه را گم کرده‌ایم!

امیدوارم به جای فرهنگستان معادل‌سازی، یک فرهنگستانی تشکیل شود برای تولید چیزهای خوب که همه دنیا بیایند و آن‌ها را از ما بگیرند و

ببرند و معادلش را برای خودشان بسازند شاید این‌طوری ما هم کمی دلمان خنک شود!

زبان یک چیز سیال است که هی از این فرهنگ به آن فرهنگ می‌رود و چیزهای خوب را می‌برد. برای ماندگاری زبان فارسی باید تولید کنیم،

محتوا تولید کنیم، آن موقع زبان خودش می‌ماند.

خیلی سپاس‌گزارم از دوستان خوش‌ذوقم در گروه ادبیات خرساز از کورش بقائی، سحر پذیره، ابوالفضل غلامی، سعید بهابادی، افشین

محمی‌الدین، جلال‌الدین دهقانی، سعیده ثابتی، مهدی کرانی، پیتزا، سامی، دوستان خوب تولید؛ مهدی بقایی، زهرا شریعت، سهیل سمائی، مینا

طاشی و از هدی ملک‌پور، هدی ملک‌پور و باز هم هدی ملک‌پور!

تقدیم به

استاد دکتر مهدی محقق

مقدمه مؤلف

به نام خداوند جان و خرد

چرا ادبیات؟

«رودکی» را چه قدر می‌شناسید؟ اسم او را مطمئناً شنیده‌اید. حالا کجا؟ خدا می‌داند! بعضی وقت‌ها نام‌گذاری‌ها خیلی بی‌مسماست^۱. مخصوصاً این روزها که خیلی‌ها بدشان نمی‌آید با نام‌گذاری‌های ویژه‌ای، خودشان را به شخصی، مکتبی، نحله‌ای^۲، ... علاقه‌مند نشان دهند؛ کله‌پزی «حافظ»، قصابی «فردوسی»، پیتزا «بوردین» و قهوه‌خانه «شهریار» از این مقوله است!!
«رودکی» پدر شعر فارسی، استاد شعران است. «کسایی» درباره او می‌گوید:

«رودکی استاد شاعران دهان بود صد یک از او تویی کسایی؟ پرگست^۳!»

خوب؛ اما این جناب «رودکی» کی بوده که «کسایی» شاعر خود را یک صدم او هم به حساب نمی‌آورد؟ در قرون اولیه هجری به دلایل متعددی زبان عربی، زبان علمی ناحیه وسیعی در آسیا و اروپا و آفریقا بود یعنی در کشور عزیز ما ایران هم اغلب کتاب‌ها و مقالات علمی به زبان عربی تألیف می‌شد.

البته علاوه بر زبان، فرهنگ و اندیشه‌های عربی - اسلامی هم تا اعماق اروپا نفوذ کرده بود و تا بندر صقلیه (= سیسیل) و کشور اندلس (= اسپانیا) و ... رسیده بود. داشتیم درباره کتب علمی در ایران صحبت می‌کردیم؛ مثلاً دانشمند بزرگ ما «ابوریحان بیرونی»، به قولی یکصد و چهارده اثر داشته است که از این میان، تنها یک کتاب به نام «التفهیم لأوائل صنایع التنجیم» را به فارسی نگاشته است؛ هرچند دلش تاب نیاورده و همین اثر را نیز به عربی ترجمه کرده است! یا «ابوعلی سینا» که یگانه دوران بود کتاب‌های مهمی همچون «فنون» و «شفا» را به عربی تألیف کرده است. خلاصه عربی‌دانی و عربی‌خوانی و عربی‌نویسی، فضیلتی محسوب می‌شده و هر کس که عربی نمی‌دانسته، کمیتش بنگارده است. «حافظ» در قرن هشتم می‌گوید:

«اگرچه عرض هنر پیش یار بی‌ادبی است زبان، خموش ولیکن دهان پر از عربی است»

به غیر از حکومت‌های قلیلی چون صفاریان، اغلب سلسله‌های دیگر نیز تحت تأثیر جو موجود، نسبت به زبان عربی اقبال نشان می‌دادند. در دسرتان نهم در واقع الان باید اسم کشور ما «الایران» و نام خلیج جنوبی کشورمان با افتخار «الخلیج العربی» می‌بود اگر رودکی و رودکی‌ها نبودند. رودکی که اهل رودک از توابع سمرقند بود و در قرن سوم می‌زیست برای اعتلای زبان و شعر فارسی، هر کاری که از دستش برآمده انجام داده است. حداقل سروده‌ای که به او نسبت می‌دهند، یکصد هزار بیت شعر فارسی است که برخی آن را ۱,۳۰۰,۰۰۰ بیت دانسته‌اند. قبول دارم که از آن همه شعر، امروزه تنها پانصد و پنجاه بیت باقی مانده؛ اما کار او اثر خود را در روزگار خود و نسل‌های بعد به جا گذاشته است. خوب؛ پس همین‌طور الکی هم او را پدر شعر فارسی لقب نداده‌اند و او کار بزرگی کرده است. فکر کنید تمام مکاتبات، شعرها، کتاب‌ها، آموزش‌ها، سخن‌رانی‌ها و و به زبان عربی است؛ حالا یک نفر بایستد، سینه سپر کند و شعر فارسی بگوید. برای چه؟ برای ادای دینی که نسبت به میهن خویش بر دوش

۱. بی‌سما: نامتناسب

۲. نحله: فرقه

۳. پرگست: هرگز

خود احساس می‌کند. می‌خواهم بدانید حدیث «مدادُ العلماء أفضلُ من دماءِ الشهداء» (= قلم دانشمندان، گران‌مایه‌تر از خون شهیدان است)، خوب در گوشت و خون ما ایرانیان نفوذ کرده است و قطعاً اگر این‌گونه نبود، مهاجمان یک بار در قرن اول و بار دیگر در قرن هفتم، نهضت کتاب‌شویی و کتاب‌سوزی راه نمی‌انداختند. اول باید هویت و فرهنگ مردمانی را از آنان بگیری و بعد از آن است که می‌توانی هر آن‌چه را که می‌خواهی به آنان تزریق کنی! بد نیست چند بیتی از رودکی را با هم زمزمه کنیم:

زمانه را چو نکو بنگری، همه پند است	زمانه، پندی آزادوار داد مرا
بسا کسا که به روز تو آرزومند است،	به روز نیک کسان گفت تا، تو غم نخوری
شادی به غم توام ز غم افزون است	با آن که دلم از غم هجرت خون است
هجرانش چنین است، وصالش چون است؟	اندیشه کنم هر شب و گویم یارب
کس نبود از راه دانش بی‌نیاز	تا جهان بود از سر آدم فراز
راه دانش را به هرگونه زبان	مردمان بخرد اندر هر زمان
تا به سنگ اندر همی‌بناشتند	گرد کردند و گرامی داشتند
وز همه بد بر تن تو جوشن است،	دانش اندر دل چراغ روشن است

خوب بود؟ در کل خواستم به شما دختران و پسران خوب میهن عزیزمان، ایران یادآوری کنم که ما هم وظیفه‌ای در پاسداری از زبانمان بر عهده داریم و باید این زبان را بهتر و موثر به نسل‌های بعدی بسپاریم. در واقع کتاب‌های درسی ادبیات و کتاب‌های تست و آموزش و غیره، همه و همه در همین راستا به کار می‌آیند. کنکور و این‌ها پهنه‌ای بیش برای آموختن ادبیات و زبان فارسی نیست، که آن‌چه با آموزش ادبیات فارسی به دست می‌آوریم بسی ارزشمندتر از درگاه به به و است.^۱

پیروز و نیکبخت و سرفراز باشید

۳۰ آذرماه ۱۳۹۵

کوروش بقائی راوری

سپاس: قطعاً و حتماً این کتاب به انجام نمی‌رسید مگر با همکاری و یامردی دوستان عزیزمان در سازمان انتشارات خیلی‌سبز: خانم‌ها و آقایان مهندس محمدمهدی بقائی، زهرا شریعت، سهیل سمائی، زهره جلیلوند، فریاد بادی، مینا طاشی، فاطمه خوبرو، لایلا رشیدی، مرضیه علیزاده، الهه قاسم‌زاده، محسن کامران‌پور، حامد صولتی و فاطمه معصومی (واحد تولید)

میترا حسامی، ایمان سلیمان‌زاده و هدی ملک‌پور (واحد تألیف)

سحر پذیره، سعیده ثابتی رضویان و مهدی کرانی (ویراستاران محترم کتاب)

و بالاخره دکتر ابوذری نصری و دکتر کامیل نصری

خدایشان از خزانه غیب پاداش دهد.

۱. به خاطر کمبود جا از آوردن منابع و مراجع در این مقدمه، صرف‌نظر کردیم؛ این نقیصه را بر ما ببخشایید. نحوه استفاده از کتاب، در فهرست مشخص شده است.

درس	درس نامه و سوال	پایخ تشریحی	کادر آموزشی آرایه	کادر آموزشی دستور زبان فارسی
تأیید	۷	۱۹۴		
اول	۱۲	۱۹۶	تفحص ۱۹۷/ نادر ۱۹۷/ کلیه ۱۹۸/ حس آمیزی ۱۹۹/ تشبیه ۱۹۹/ ترتیب اجزای اصلی جمله ۲۰۳/ چگونه مفعول را پیدا کنیم ۲۰۴/ چگونه نهاد را پیدا کنیم ۲۰۴/ چگونه متمم را پیدا کنیم ۲۰۴/ چگونه مسند را پیدا کنیم ۲۰۵/	
دوم	۲۳	۲۰۷	ارسال المثل ۲۰۸	واژه ساده و مشتق ۲۱۱/ واژه مرکب ۲۱۱
سوم	۳۹	۲۱۷		تفسیر معنی در گذر زمان ۲۱۹/ «ک» ۲۲۰
چهارم	۴۸	۲۲۲		تفاوت واو عطف با واو ربط ۲۲۴
پنجم	۵۷	۲۲۶	یادآوری چند اصطلاح ادبی ۲۲۷/ ایهام ۲۲۸	جمله ضمیمه ۲۳۱/ ساختمان واژه ۲۳۲
ششم	۶۰	۲۳۴	تصحیح ۲۳۵/ تضاد ۲۳۷/ جناس ۲۳۷	حذف ارکان جمله (۱) ۲۴۰/ دو تلمیح ۲۴۰/ حذف ارکان جمله (۲) ۲۴۱
هفتم	۸۳	۲۴۵	مرآت نظیر (تأسیس) ۲۴۵/ تلمیح ۲۴۶/ تفسیر ۲۴۷	قید ۲۵۰/ تفحص صفت و منادیه ۲۵۰/ واژه مشتق مرکب ۲۵۲
هشتم	۹۴	۲۵۳	مجاز ۲۵۳	جمع بستن کلمات عربی ۲۵۷
نهم	۱۰۳	۲۵۸		واژه های مشتق ۲۶۰/ جمله ساده و جمله غیر ساده (مرکب) ۲۶۲
یازدهم	۱۱۰	۲۶۳		نهاد و گزاره ۲۶۵/ نقش ضمیمه ۲۶۶
دوازدهم	۱۲۰	۲۶۹	واج آرای (نغمه حروف) ۲۷۰/ وزن ۲۷۰	بازگردانی ۲۷۲/ دو حرف اضافه برای یک متمم ۲۷۳/ نال ۲۷۴/
سیزدهم	۱۳۱	۲۷۵		سکته معنایی ۲۷۴
چهاردهم	۱۴۲	۲۸۰		رابطه معنایی در متون گذشته ۲۷۸/ تحول آوایی ابدال ۲۷۸
پانزدهم	۱۵۲	۲۸۵	استعاره ۲۸۶	نوع و کاربرد «را» ۲۸۲
شدهم	۱۶۵	۲۹۴		قید ۲۹۱/ متمم اختیاری ۲۹۱
هجدهم	۱۷۳	۲۹۹		ارتباط معنایی و اثر گان ۲۹۶/ ترکیب وصفی- ترکیب اضافی ۲۹۷
نوزدهم	۱۸۴	۳۰۶		مناو ۳۰۱